

21. ENBİYÂ SÛRESİ

Mekke döneminin sonlarına doğru, İbrahim sûresinden hemen sonra indirilmiştir. İçinde birçok Peygamberin kıssası anlatıldığı için “Peygamberler” anlamına gelen “enbiyâ” adını almıştır. 112 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah’ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb’imin adıyla, O’nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O’nun adına okuyor, söylüyorum:

1. İnsanların hesaba çekilme vakti iyice yaklaştı fakat onlar, an be an yaklaşmakta olan tehlikeye karşı hâlâ **umursamaz bir tavır içindeler** ve bu yüzden, gerçeklerden inatla **yüz çeviriyorlar!** Öyle ki:

2. Onlara ne zaman Rablerinden yeni bir öğüt ve uyarı içeren bir sûre veya ayet **gelse,**

onu ancak alaya alarak ve eğlenerek dinlerler.

3. Çünkü para, makam ve şöhret gibi dünyalıkların hırsıyla yanıp tutuşan ve bencillik, kibir, inat ve haset duyguları ya dolup taşan **kalpleri**, hiçbir ahlâkî sınır tanımaya yanaşmadığı için tamamen zevk ve **eğlenceye dalmıştır.** İşte bu yüzden ki, hakîkati kabullenmeye bir türlü yanaşmayan bu **zâlimler**, Kur'an'ın kitlelerce benimsenmesini engellemek için, kendi aralarında **gizlice fısıldaşarak dediler ki:**

“Okuduğu o büyüleyici sözlerle vicdanları sarsıp tüm benliğinizi derinden etkileyen **bu adam, sizin gibi ölümlü bir insandan başka nedir ki? Şimdi siz, onun sözlerini dinleyip de, göz göre göre büyüye mi kapılacaksınız?** Bize göre bu Kur'an, mutlaka büyü ürünü bir sözdür. Yoksa okuma yazma bile bilmeyen bir insanın böyle harikulade sözler söylemesi başka türlü izah edilemez.”

4. Bunun üzerine Allah'ın Elçisi, düzenledikleri gizli toplantılarla, kurdukları sinsi komplolarla Müslümanları yıldırabileceklerini, Allah'ın nurunu söndürebileceklerini sanan bu zâlimlere seslenerek, **“Benim Rabb'im,” dedi, “yerde ve gökte söylenen bütün gizli ve açık sözleri bilir. Çünkü O, her şeyi işiten, her şeyi bilendir.”** Ve işte Rabb'im, zâlimlerin komplolarını açığa çıkarıp yerle bir ediyor:

5. Kâfirler, Kur'an'ın kitleler üzerindeki etkisini kırabilmek için olmadık iftiralar attılar fakat her defasında, kendi iftiralarını kendileri de beğenmeyerek fikir değiştirdiler. İlk önce, **“Muhammed'in bu söyledikleri, aslında karmakarışık hayallerden ibarettir!”** dediler. Sonra da, **“Yok yok, bu kadar mükemmel sözlerin hayal ürünü olduğuna kimseyi inandıramayız; onu bilinçli olarak uyduruyor** diyelim. **Fakat hayır,** Muhammed'in buna gücü yetmez ki! O hâlde, onun cinlerden bilgi alan **bir şâir** olduğunu söyleyelim. İyi de, onun şiirle uzaktan yakından ilgisi olmadığını herkes biliyor!

İyisi mi, şöyle diyelim: Madem Peygamber olduğunu iddia ediyor, **öyleyse bize önceki ümmetlere gönderilen türden bir mucize gösterse ya!”** dediler.

6. Oysa ki, onlardan önce helâk ettiğimiz hiçbir toplum, bu tür bir mûcizeye inanmamıştı, şimdi aynen onların izinden giden b u zâlim insanlar mı senin getireceğin mûcizelere **inanacak?**

7. Ey Muhammed! Biz senden önce de, kendilerini vahiyle desteklediğimiz senin gibi yiyip içen, çarşı pazarlarda dolaşan ölümlü **adamlardan başkasını elçi olarak göndermedik.** Zira onlar, bütün hal ve hareketleriyle müminlere önder ve örnek olacaklardı. Ey insanlar! **Eğer** bu gerçeği **bilmiyorsanız,** Allah'ın ayetlerini, dini, kitapları, Peygamberleri iyi bilen dürüst ve güvenilir insanlara, yani **zikir ehline sorun.** Onlar da şâhitlik edeceklerdir ki:

8. Biz Peygamberleri, yiyip içmeyen olağanüstü varlıklar olarak yaratmadık ve onlar ölümsüz birer varlık, bir melek değillerdir. Sizin gibi fani birer insan olarak ümmetlerini uyarmış ve Allah yolunda her türlü baskı ve eziyete sabırla göğüs germişlerdi.

9. En sonunda, kendilerine verdiğimiz sözü gerçekleştirdik; onları ve dilediğimiz kimseleri yani müminleri kurtardık, Allah'a karşı gelerek **azgınlık edenleri ise,** korkunç bir azapla **helâk ettik!** Eğer mûcize isteğinizde gerçekten samîmi iseniz, dinleyin:

10. Andolsun ki size, insan benliğini eğitip mükemmel bir toplum oluşturabilmek için ihtiyaç duyduğunuz her türlü hikmet, öğüt, **uyarı ve ibret derslerini** ve sizi insanlığın önderi makâmına getirerek, dünyada da âhirette de mutluluk ve kurtuluşa ulaştıracak güç ve imkânları **içerisinde barındıran** ve size, dillere destan olacak şan, şeref, onur, itibar ve yücelik kazandıracak muhteşem **bir Kitap indirdik; hâlâ**

aklınızı kullanmayacak mısınız? Şimdi önünüzde iki seçenek var; ya Kur'an'a sınımsız sarılır kurtuluşa erersiniz, ya da onu inkâr eder ve zulmünüzün cezasını çekersiniz:

11. Sizden önceki çağlarda, halk ı zulüm ve haksızlık yapan nice şehirleri yerle bir ettik ve onlardan sonra, başka toplumlar meydana getirdik.

12. Helaki hak eden toplumlar, azâbımızın tepelerine bineceğini sezdikleri anda, derhal orayı terk edip kaçmaya çalışıyorlardı. Fakat nereye yönelseler, karşılarına azap melekleri dikiliyordu:

13. “Yoo, kaçmayın; şımarıp azgınlaştığınız o servet ve saltanata ve hiç ölmeyecekmiş gibi dayayıp döşediğiniz lüks evlerinize, villalarınıza, saraylarınıza dönün bakalım; çünkü yaptıklarınızdan sorguya çekileceksiniz!”

14. Artık kurtulamayacaklarını anlayınca, “Vay başımıza gelenlere; doğru su biz, gerçekten

de zâlim kimselerdik!” diye feryât ediyorlardı.

15. Ve hepsini kökünden biçip yok edinceye kadar, bu feryâ tları sürüp giderdi.
Öyle ya;

16. Biz gökleri, yeri ve bu ikisinin arasındakileri, hikmet ve adâletten yoksun, anlamsız bir oyun ve **eğlence olsun diye yaratmadık ki!**

17. Şâyet bir eğlence edinmek isteseydik, bunu herhâlde kendi katımızdan edinirdik fakat böyle bir şey yapmayız!

18. Demek ki, varlık âleminde başıbozukluğa, adâletsizliğe ve ölçüsüzlüğe yer vermeyecek; zulüm ve haksızlıkları, eğlence izler gibi izlemeyeceğiz! Tam tersine; Biz, mutlak ve değişmez gerçeklik, doğruluk demek olan **hakki,** kötülük, çirkinlik ve eğrilik temeline dayanan **bâtılın tepesine çarparız da, onu paramparça eder ve böylece bâtil yok olup**

gider. O hâlde, ey inkârcılar; sınırsız kudret, ilim, hikmet, adâlet, merhamet sahibi olan Allah'a yakıştırdığınız uygunsuz **niteliklerden dolayı, vay başınıza geleceklere!**

19. Göklerde ve yerde olan herkes, O'nun âciz birer kuludur. Dolayısıyla, **O'nun katında bulunana** ve müşrikler tarafından ilâhlaştırılan melekler, **O'na kulluk etmekten asla kibre kapılmazlar** ve ona ibâdetle en ufak bir kusur işlemez, hiçbir zaman bundan **bıkıp yorulmazlar.**

20. Gece gündüz, bir an bile ara vermeden O'nun sınırsız yüceliğini tüm evrene ilan ederek **tesbih ederler.** Fakat bu nankörler, O'na kulluk etmeyi gururlarına yediremiyorlar.

21. Yoksa onlar yeryüzünde, canlılara hayat bahşeden ve Kıyamet Günü insanları yeniden **diriltip hesaba çekebilen ilâhlar mı edindiler?** Hâlbuki:

22. Göklerde ve yerde Allah'tan başka

tanrılar olsaydı, aralarındaki çekişmeden dolayı **her iki âlem de yıkılıp gider** ve kâinattaki bu hârika düzen görülmezdi. Oysa gördüğünüz gibi, gökler ve yer dimdik ayakta durmaktadır. Demek ki: **Mutlak hükümrانlık sahibi olan Allah, müşriklerin bu iddialarından tamamen uzaktır, yücedir!**

23. O, yaptıklarından dolayı kimseye hesap vermez fakat O'nun dışındaki tüm varlıklar, yaptıklarından Allah'a karşı sorumludurlar.

24. Fakat müşrikler, uydurdukları sahte ilâhları ve bâtil ideolojileri terk edip rab ve ilah olarak bir tek Allah inancını benimsedikleri takdirde, O'nun gönderdiği Kitaba göre hayatı yeni baştan kurmak zorunda kalacaklarını, böylece vahye dayalı bir toplumsal sistemde, diledikleri gibi yaşayamayacaklarını çok iyi bildiklerinden, **O'ndan başka tanrılar ediniyorlar.**

Ey Müslüman! Onlara de ki: “Eğer iddianızda

samîmi iseniz, bunun ilâhî kitaplara uygun olduğunu ispatlamak üzere **delilinizi getirin!** İşte bu tevhid inancı, **hem benimle birlikte olan Müslümanların ve hem de benden önceki Elçilerin** insanlık tarihi boyunca **gündeme getirdiği ilâhî öğretidir.”**

Ama ne var ki, onların çoğu hakikat bilgisinden yoksundurlar, bu yüzden de önyargılarının kurbanı oluyor ve alışageldikleri kültür ve anlayışa uymadığı için, aslında akıllı başında hiçbir kimsenin ilgisiz kalamayacağı bu inanç sistemine karşı umursamaz bir tavır takınıyorlar. Hâlbuki:

25. Biz senden önce gönderdiğimiz bütün Peygamberlere, “Benden başka tanrı yoktur; öyleyse yalnızca Bana kulluk edin!” diye vahyetmiştik. Fakat o Peygamberlerin bu günkü izleyicileri, bakın bu hakîkatten ne denli uzaklaşmışlar:

26. Bütün sapık inanç ve ideolojiler, Allah’ın

herhangi bir konuda yetersiz, âciz, muhtaç ve zayıf olduğu varsayımından yola çıkarlar. Nitekim, Hristiyanlar İsa'yı Allah'ın oğlu kabul ederken, müşrikler de melekleri Allah'ın kızları sayarak, **“Rahmân, kendisine bir çocuk edindi!” dediler.** Hâşâ! Çocuk edinmek, bir âcizliktir, **O** ise her türlü acziyetten, **noksanlıktan uzaktır, yücedir!** Onların, Allah'ın oğlu olduğunu iddia ettikleri kimseler, **gerçekte** Allah tarafından ikrama lâayık görülen seçkin ve **değerli kullardır.** Öyle ki:

27. Onlar, Allah'ın hükmüne aykırı bir söz söylemezler ve yalnızca O'nun emrine göre hareket ederler.

28. Allah, onların geçmişte ve gelecekte, gördükleri ve göremedikleri, bildikleri ve bilmedikleri, açıkladıkları ve gizledikleri, kısacası önlerindeki ve arkalarındaki her şeyi tam olarak bilmektedir. Fakat onların bilgisi çok sınırlıdır. Bu yüzden, Allah izin verm edikçe ve **O'nun zaten hoşnut olduğu kimselerden**

başkasına şefa'at edemezler. Yani, azâbı hak eden kimseleri kayırıp cehennemden kurtarmak için Allah katında aracılık edemezler. Çünkü **onlar, O'nun heybetinden tir tir titrerler.**

29. Onlardan her kim, “Ben de Allah’tan başka bir tanrıyım!” diyecek olursa, onu cehennemle cezalandırırız. İşte Biz, onların “tanrı” veya “tanrının oğlu” olduğunu iddia eden **zâlimleri böyle cezalandıracağız!**

30. Kur'an'ın ilâhî bir kelim olduğunu reddeden inkârcılar, içinde bulundukları evren üzerinde araştırma yaparak **görüp anlamıyorlar mı ki, gökler ve yer** başlangıçta **bitişik** bir hâlde, bütün **idi de, Biz onları daha sonra** birbirinden **ayırdık ve yine hayatın kaynağını** bilmiyorlar mı ki, **Biz her canlı varlığı sudan yarattık?**

Kur'an hakkında şüphe ve tereddüdü olanlar, evrendeki ayetlerle Kur'an ayetlerinin nasıl mükemmel bir uyumla örtüştüğünü görüp de, bu kitabın Allah'tan gelen bir hak olduğuna **hâlâ**

inanmayacaklar mı?

31. V e yine görmüyorlar mı ki yerküre, herhangi bir nedenle dengesi bozularak insanları sarsmasın diye oraya sapasağlam dağlar yerleştirdik ve kolayca yollarını bulabilmeleri için orada vadiler, geçitler ve geniş yollar meydana getirdik.

32. V e yine görmüyorlar mı ki; gökyüzünü, sapasağlam korunan bir kubbe hâline getirdik? Hal böyleyken, onlar gökyüzünde Allah'ın kudretini ve O'nun bilgisini gözler önüne seren bunca delillerden ve hayranlık verici mûcizelerden yüz çevirip geçiyorlar. Oysa ki:

33. Geceyi ve gündüzü; Güneş'i ve Ay'ı yaratan O'dur. Uzaydaki gök cisimlerinin her biri, kendisine ait belirlenmiş bir programı yaşamak üzere belli bir yörüngede yüzüp gitmektedir.

34. Ey Peygamber! Biz sana bu dünyada ebedî

bir hayat bahşetmediğimiz gibi, **senden önce de hiçbir insana ölümsüzlük vermedik**, bundan sonra da verecek değiliz; **o hâlde, sen** vakti zamanı gelir de **ölürsen**, senin ölümünü dört gözle bekleyen **o insanlar** dünyada **ebedî mi kalacaklar?** İmtihan hikmeti gereğince bir süre yaşasalar bile, eninde sonunda ölüp hesaba çekilmeyecekler mi? **O hâlde, zalimlerin** tehditlerinden korkma; sonunda ölüm bile olsa, mücâdeleden asla vazgeçme! Unutma ki:

35. Her can, mutlaka ölümü tadacaktır. Allah yolunda olmasa da, mutlaka ölecektir. Ancak, bu hayatın anlamını iyi kavradığınız takdirde, sonsuz âhiret hayatını kazanabilirsiniz: **Biz sizi, yeteneklerinizi açığa çıkarmak ve olgunluk mertebelerinde yücelmenizi sağlamak üzere, bazen hastalık, fakirlik, deprem gibi kötülük saydığınız şeylerle ve bazen de sıhhat, zenginlik, güç, başarı gibi iyilik kabul ettiğiniz şeylerle sınavarak imtihan ediyoruz.** İşte bu amaçla, bu dünyada kısıcık bir hayat yaşayacak **ve sonunda,** yaptıklarınızın karşılığını görmek üzere

Bize döneceksiniz. Bu yüzden, ey Müslüman, câhillerin yaptıklarına üzülme:

36. İnkârcılar seni her gördüklerinde, “Atalarımızın yüzyıllardan beri tapındığı **ilâhlarımı** ve şirk inancına göre oluşturduğumuz hayat tarzımızı **diline dolayan adam bu muymuş?**” diyerek seni **alaya alırlar. Öte yandan kendileri, Rahmân’ın** hikmetlerle dolu apaçık öğüt ve **uyarısı** olan Kitabını **inkâr ederler.**

37. Zaten insanoğlu, pek aceleci yaratılmıştır. Fakat ey kâfirler, sabırsızlanmayın, her şeyin bir zamanı var: Kur’an’ın ilâhî bir kitap olduğunu, nihâî zafer ve üstünlüğü müminlerin kazanacağını gözler önüne seren **delillerimi yakında size göstereceğim;** belânızı hemen bulmak istemiyorsanız, bunu **Benden acele istemeyin!**

38. Yine de kalkmış, alaycı bir ifâdeyle, “Eğer dedikleriniz doğru ise, peki bu savurduğunuz

tehditler ne zaman gerçekleşecek?” diye soruyorlar.

39. Bu kâfirler, yüzlerinden ve sırtları ndan cehennem alevlerini savamayacakları ve hiçbir şekilde yardım da göremeyecekleri zaman başlarına gelecekleri bir bilselerdi!

40. Aslında son saat, ansızın gelip çatarak onları müthiş bir şekilde etkileyip şaşkına döndürecek, donup kalacaklar! İşte o zaman, ne onu geri çevirebilecekler, ne de onlara ikinci bir fırsat verilecek! Onun için, geçmişten ibret alıp, iş işten geçmeden doğru yola yönelsinler:

41. Ey Muhammed! Gerçek şu ki, senden önceki Elçilerle de alay edilmişti fakat onları alaya alan küstahları, sonu nda alay ettikleri o korkunç azap çepeçevre sarıp helâk etmişti!

42. Ey Müslüman! Onlara de ki: “Geceleyin uyuduğunuz veya gündüz vakti gezip dolaştığınız bir sırada size azap etmek istese, sizi Rahmân’a

karşı kim koruyabilir? Ebette onları tehlikelerden koruyan ve nimetler içinde yaşatan Allah'tır. **Fakat onlar,** bunu bildikleri hâlde, **Rablerinin** öğüt ve **uyarısı** olan şu Kur'andan yüz çeviriyorlar.

43. Yoksa onların, kendilerini Bize karşı koruyabilecek tanrıları mı var ki, bu kadar pervasızca ayetlerimizi inkâr edebiliyorlar? Hayır; o sözde tanrıları, **kendi kendilerini bile koruyacak güce sahip değiller ve Bizim tarafımızdan bir yakınlık da göremeyecekler.**

44. Aslına bakarsanız, Biz bunları da, bunların atalarını da nîmetler içinde yaşattık; böylece, hayat gözlerinde hiç bitmeyecekmiş gibi uzun göründü. Sahip oldukları servet, güç ve saltanatın ebediyen süreceğini zannedip azgınlaşmaya, hiç ölmeyecekmiş gibi davranmaya başladılar. **Oysa görmüyorlar mı ki, Biz hüküm ve kudretimizle yeryüzüne gelip, onu her yanından nasıl**

peyderpey **eksiltiyoruz?**

Geçmişte yaşamış nice toplumların, azgınlıklarından dolayı yok edildiğini bilmiyorlar mı? Depremlerle, savaşlarla, toplumsal ve ekonomik krizlerle nüfuslarını nasıl kırıp dağıttığımızı, üzerlerindeki ablukayı her geçen gün daralttığımızı görmüyorlar mı? Çevrelerinden, dost ve akrabalarından birer ikişer mezara yolladıkları insanların hâlini düşünüp ibret almıyorlar mı? Bütün bunlar, yaklaşan felâk etin habercisi değil mi?

Hal böyleyken, inkârcılar, hak ve hak ikat karşısında hâlâ **üstün gelecekleri n i mi** zannediyorlar?

45. Ey Peygamber! Uyarılara devam ederek de ki: “Ey insanlar! Ben sizi kendi görüşlerimle, şahsi düşüncelerimle değil, ancak Allah katından gelen Kur’an gibi bir vahiyle uyarıyorum.” Ne var ki, gerçeklere kulak tıkayan **sağırlar ne kadar uyarılsalar da,** kendilerini felâketten kurtaracak

bu çağrışı işitmezler. Bununla birlikte:

46. Onlara Rabb'inin azâbından ufacık bir esinti bile dokunurse, derhal “Eyvahlar olsun bize; meğer biz ne zâlimmişiz!” diye feryadı basarlar. Peki, ya Büyük Mahkemede ne yapacaklar?

47. Hesap Gününde, adâlet terazilerini kuracağız ve hiç kimseye en ufak bir haksızlık yapılmayacak. Öyle ki, yapılan her iyilik veya kötülük incir çekirdeği kadar küçük bile olsa, onu dahî hesaba katacağız.

Hesap görmek için, Biz elbette yeteriz. İşte bunun için, kitap ve elçi göndererek insanlığı her devirde uyarmışızdır:

48. Doğrusu Biz, vaktiyle Mûsâ ile Hârûn'a da , kötülüklerden titizlikle sakınan o takvâ sahipleri için gönülleri aydınlatan bir ışık kaynağı ve bir öğüt ve hikmet kitabı olarak Tevrat'ı, doğruyu eğriden ayırmaya yarayan o şaşmaz ölçüyü vermiştik.

49. O takvâ sahipleri ki, **Rablerine gayben,** yani O'nun zatını göremedikleri hâlde, varlığını, rab ve ilah olarak birliğini, sonsuz kudret ve merhametini gözler önüne seren sayısız yaratılış mucizelerini görerek iman eder, O'na yürekten bir **saygıyla bağlanır ve** ecel vaktinin gelip çatacağı o Son **Saatin korkusuyla titrerler.**

50. Ey insanlar! **İşte bu** elinizdeki Kur'an **da,** doğru yolu göstermek üzere **göndermiş olduğumuz** hayır ve **bereketlerle dolu bir** hikmet, öğüt ve **uyarı** kitabıdır; **şimdi siz, onu** bile bile **inkâr mı edeceksiniz?**

51. Doğrusu Biz, Mûsâ'dan çok daha önce, **İbrahim'e** üstün ahlâkî özellikler ve sağlam bir muhâkeme yeteneği vererek, ona da **hak ettiği olgunluğu bahşetmiştik;** çünkü **onun buna** lâayık olduğunu çok iyi **biliyorduk.**

52. Hani o, babasına ve kavmine seslenerek, “**Nedir bu tapıp durduğunuz heykeller?**” demişti.

53. Bu na cevabe n , “Atalarımızın onlara tapmakta olduğunu gördük, biz de onları körü körüne izleyip aynı putlara tapıyoruz!” dediler.

54. İbrahim, “O zaman siz de, atalarınız da apaçık bir sapıklık içindesiniz!” dedi.

55. Onlar, duyduklarına inanamayarak, “Bu sözlerinde gerçekten ciddî misin, yoksa bizimle oyun mu oynuyorsun?” diye sordular.

56. İbrahim, “Elbette ciddî söylüyorum!” dedi, “Sizin Rabb’iniz şu heykeller değil; gökleri ve yeri yoktan var eden ve tüm evrenin gerçek sahibi, efendisi, yöneticisi ve Rabb’i olan Allah’tır ve ben, buna bizzat şâhitlik ederim!”

57. Ve içinden, “Allah’a yemin ederim ki, siz arkanızı dönüp buradan uzaklaşır uzaklaşmaz, putlarınıza bir oyun oynayacağım!” dedi.

58. Böylece İbrahim, hiç kimsenin olmadığı bir saatte gizlice puthaneye girerek, eline geçirdiği bir baltayla **bütün putları paramparça etti fakat en büyük puta hiç dokunmadı ki**, olup bitenler hakkında bilgi edinmek üzere, o putun tanıklığına **başvursunlar**, böylece, onun konuşamadığı, göremediği gerçeğini idrâk ederek, putlara tapmaktan vazgeçsinler.

59. Ertesi sabah mâbede gelip putların halini gören müşrikler, **“Kim yaptı bunu ilâhlarımıza?” diye bağırdılar**, “Bunu yapan her kimse, **gerçekten çok zâlim biriymiş!”**

60. İçlerinden bazıları, **“İbrahim adında genç bir adamın putlarımız hakkında ileri geri konuştuğunu duymuştuk!” dediler**, “Bunu ondan başkası yapmış olamaz!”

61. **“Öyleyse, onu derhal yakalayıp insanlarla yüzleştirin ki, bu sözleri söylediğine şahitlik etsinler!” dediler.** Böylece, İbrahim’i tutup getirdiler ve:

62. “Ey İbrahim, bunu ilâhlarımıza sen mi yaptın?” diye sordular.

63. Zaten bu soruyu bekleyen İbrahim, “Hayır!” dedi, “Bunu olsa olsa, şu büyük put yapmıştır; inanmıyorsanız kendilerine sorun, tabii eğer konuşabiliyorlarsa!”

64. Bu sözler, beyinlerinde şimşek gibi çaktı; bunun üzerine, bir an için vicdanlarının sesine kulak vererek, içlerinden, “Aslında İbrahim doğru söylüyor, bizim yaptığımız düpedüz saçmalık, bu âciz putlara tapmakla, asıl haksız durumda olan biziz!” dediler.

65. Ne var ki, yüzyıllardan beri süregelen bir sistemin yanlışlığını itiraf etmek ve “dünkü çocuğun” karşısında yenilgiyi kabullenip hakîkate boyun eğmek, onlar için hiç de kolay değildi. Dahası, tek tanrı inancını benimsemek ve bu inanca göre hayatı yeni baştan kurmak, hiç mi hiç işlerine gelmezdi. Haksızlığın, hırsızlığın, sömürünün mahkûm edildiği, dürüstlük ve

erdemliliğın en yüce değeri hâline geldiğı, hak ve adâlet prensiplerinin egemen olduğu bir toplum düzeninde yaşamak, onlar için ölüm demektir. Bunun için, eski **kafalarına geri dönüp**, “Lâf cambazlığı yapma, ey İbrahim!” **dediler**, “**Sen de pekâlâ bilirsin ki, putlar konuşamaz!**”

66. İbrahim, “**Madem öyle!**” dedi, “**Ne diye Allah’ı bırakıp da, size hiçbir fayda veya zarar veremeyecek kadar âciz olan bu şeylere tapıyorsunuz?**”

67. “Güya akli başında adamlarsınız, utanın şu hâlinizden! **Size de, Allah’ı bırakıp taptığınız şeylere de yazıklar olsun! Hâlâ aklınızı kullanmayacak mısınız?**”

68. Bunun üzerine, küfrün elebaşları, halkı kışkırtarak, “Bu adamın hakaretlerine daha ne kadar sessiz kalacaksınız?” **dediler**, “Haydi, durmayın; onurunuzu kurtarmak için bir şeyler yapacaksanız, bari onu ateşe atın da, böylece ilâhlarınıza arka çıkın!”

Böylece, dev bir ateş hazırladılar ve İbrahim'i mancınığa koyup ateşin ortasına attılar. Fakat bilmiyorlardı ki, Allah dilemedikçe ateş yakamaz, bıçak kesemez, kurşun öldüremezdi. Nitekim:

69. “Ey ateş!” dedik, “İbrahim’e serinlik ve selâmet ol!” Bir de baktılar ki İbrahim, âdetâ gül bahçesine dönen ateşin ortasında, Rabb’ine secde etmekteydi.

70. Evet, bu zâlimler ona hileler, tuzaklar kurmaya çalıştılar fakat Biz, hepsini büyük bir azapla helâk edip yıkıma uğrattık!

71. Ardından da, hem İbrahim’i, hem de kardeşinin oğlu L û t ’ u kâfirlerin elinden kurtardık ve tüm insanlık için hayır, mu tluluk ve bereket kaynağı kıldığımız Şam diyârına, yani bugünkü Sûriye, Filistin ve Ürdün civarındaki kutsal topraklara ilettik. Artık tebliğ mücâdelesini bu bölgelerde yürütülecekti.

72. İbrahim’i kurtarmakla kalmadık, ayrıca ona oğulları İsmail’i, İshak’ı ve bunlara ilaveten,

torunu **Yakup'u** bir lütuf olarak **armağan ettik** ve onların her birinin **dürüst ve erdemli** kimseler olmasını sağladık.

73. Ve onları, buyruklarımız doğrultusunda insanlığa doğru yolu gösteren birer önder yaptık ve onlara iyi işler yapmayı, namazı kılmayı ve zekâtı vermeyi emrettik. Çünkü onlar, hayat programlarını gönderdiğimiz hükümler doğrultusunda şekillendirir ek, yalnızca Bize kulluk eden kimselerdi.

74. Lût'a da katımızdan ilim ve hikmet bahşettik ve onu, çirkin işler yapmayı alışkanlık hâline getiren bir toplumun elinden kurtardık. Kadınları bırakıp erkeklere yönelen bu azgın halkı ise, tamamen helâk ettik. **Çünkü onlar, gerçekten de yoldan çıkmış ahlâksız bir toplumdur.**

75. Böylece, Lût'u da lütuf ve rahmetimizi hak eden kullarımız arasına kattık; çünkü o, son

derece **dürüst ve erdemli bir insandı.**

76. Nûh’a da ilim ve hikmet verdik. **Hani** Nûh, İbrahim’den yıllar **önce**, “Ey Rabb’im, kâfirlerle mücâdelemde yenik düştüm, bana yardım et!” diye Bize yalvarıp **seslenmişti. Biz de çağrısına cevap vererek hem onu, hem de ailesinden** iman edenleri ve yanında yer alan müminleri kâfirlerin baskı ve eziyetlerinden ve **büyük sıkıntılardan kurtardık.**

77. Ve böylece ona, ayetlerimizi yalanlamaya kalkışan bu insanlara karşı yardım ettik. Gerçekten de onlar, tepeden tırnağa kötülüğe batmış bir toplumdur; bu yüzden, hepsini korkunç bir tufanla, sulara batırıp **boğuverdik!**

78. Davud’a ve oğlu Süleyman’a da ilim ve hikmet vermiştik. **Hani onlar, bir topluluğa ait koyun sürüsünün geceleyin girip ürünlerini harap ettiği bir ekin tarlası hakkında hüküm vermişlerdi ve Biz, onların hüküm verirken,**

doğru ve âdilane yargıya varabilmek için ne büyük çaba harcadıklarını, insanların haklarını korumak için ne kadar özen gösterdiklerini **görüyoruz**.

Bir adamın koyunları, geceleyin yanlışlıkla komşu tarlaya girip bütün ürünleri tahrip etmişti. Davud, tahrip edilen ürünlerin değerine eşit miktarda hayvanın tarla sahibine tazminat olarak verilmesine hükmetti.

79. Bunun üzerine, henüz genç yaştaki **Süleyman’a,** bu dâvâ hakkında en âdilâne **çözümü ilham ettik.**

Süleyman babasının huzuruna gelerek, “Bence sürüyü, bir yıllığına tarla sahibine verelim. Bu zaman zarfında koyunların sütü, doğuracağı yavrular, yünü vs. onun olsun. Bu arada, onarıp eski hâline getirinceye kadar tarlayı da sürü sahibine verelim. Böylece hem tarla sahibinin uğradığı kayıp telâfi edilmiş, hem de sürü sahibi mağdur edilmemiş olur.” dedi. Bu hükmün daha âdil olduğunu gören Davud, kararını değiştirdi.

Gerçi Davud'un verdiği karar da yanlış değildi, çünkü **Biz, her ikisine de sağlam bir muhâkeme yeteneği ve ilim bahşetmiştik.** Öyle ki;

Davud ile beraber sınırsız kudret ve yüceliğimizi dile getirip **tesbih etmekte olan dağları, taşları ve hattâ kuşları** onun çağrısına boyun eğdirmiştik.

Evet, bütün bunları **Biz yapıyorduk.** Ve Davud gibi Allah'a yönelirseniz, size de aynı nîmetleri veririz.

80. Ayrıca Davud'a, demiri eritip şekillendirme imkân ve becerisi vererek **savaşta sizi** düşman saldırısından **koruyacak örme zırh yapma sanatını öğrettik.** İşte Biz, insanoğlunu böyle üstün yeteneklerle donattık, **fakat siz,** bunca nîmetler karşısında Rabb'inize gereğince **şükrediyor musunuz?**

81. Ve Süleyman'a, coşkun rüzgarları kontrol altına alıp dilediği yönde estirme kudret

ve yetkisini bahsettik. Öyle ki, bu rüzgarlarla akıp giden yelkenli gemiler, **onun kontrolü altında**, dünyanın dört bir yanından taşıdığı hesapsız zenginlikleri yüklenerek, her karış toprağını nîmet v e **bereketlerle donattığımız ülkeye**, yani Peygamberler diyarı Filistin'e **doğru akıp giderlerdi**. Evet, gerçekt en **Biz**, her şeyi en mükemmel şekilde **bilmekteyiz**.

82. V e cin şeytanlarından bir kısmını da onun buyruğuna vermiştik. Bunlar, onun için dalgıçlık yaparak denizin altından inci ve mercan çıkarıyor, bu ndan başka inşaat, oymacılık gibi ustalık gerektiren **işler yapıyorlardı**. İşte **bu şeytanları da gözetim altında tutan**, gerçekte yine **Bizdik**.

83. Eyyub'a da Peygamberlik vermiş ve onu, belâlara sabırla göğüs germe konusunda müminlere örnek kılmıştık. **Hani o Rabb'ine** el açıp yalvararak, "Ey, Rabb'im!" diye **seslenmişti**, **"Başıma öyle çetin bir belâ gelip çattı ki**, ailemi, malımı-mülkümü ve sağlığımı tamamen

kaybettim! Elimden tut, bana yardım et yâ Rab!
Çünkü sen, merhamet edenlerin en
merhametlisisin!”

**84. Biz de onun duâsını kabul etmiş ve
başındaki sıkıntıları gidermiştik; sonra da
katımızdan bir rahmet ve kulluk edenlere
öğüt verici bir hatıra olmak üzere, ona
malını mülkünü, ailesini ve bir o kadarını daha
vermiştik.**

**85. İsmail’e, İdris’e ve Zülkifl’e Zülküf’e de
katımızdan ilim ve hikmet vermiştik. Bunların
hepsi de Allah yolunda ortaya koydukları
mücâdelede, başlarına gelen her şeye sabırla
göğüs geren kimselerdi.**

**86. Bu yüzden onları, lütuf ve rahmetimizi
hak eden kullarımızın içine kattık; gerçekten
onlar, son derece dürüst ve erdemli
kimselerdi.**

**87. İşlediği hatâ yüzünden büyük bir balık
tarafından yutulan ve üç gün boyunca balığın**

karnında kaldıktan sonra, lütfumuz sayesinde kurtulan **Zünnûn** yani Balık Sahibi adıyla meşhur Yunus'a **da** katımızdan ilim ve hikmet vermiştik. **Hani** Yunus, bütün öğüt ve uyarılara rağmen bir türlü doğru yola gelmeyen kavminin olabildiğince inkârcı ve alaycı tutumu karşısında **öfkeye kapılarak**, iznimizi almadan görev yerini terk edip **gitmişti**. Bu davranışından dolayı **kendisini** cezalandırıp **sıkıntıya düşürec**ğimizi **hiç hesaba katmamıştı**. **Böylece**, kasabadan ayrılıp deniz kenarına gitti. Bir yolcu gemisine binip denize açıldı. Fakat aniden gemi batma tehlikesiyle karşı karşıya kaldı. Bunu aralarında günahkâr bir kişinin bulunmasına bağlayan gemiciler, “Gelin aramızda kura çekelim de, bu felâketin kimin yüzünden geldiğini bulup onu gemiden atalım!” dediler. Çekilen kura sonucu Yunus denize atılıp da büyük bir balık tarafından yutulunca, **karanlıklar içerisinde** Rabb'ine el açıp şöyle **yakardı**: “Ey yüce Rabb'im; **Senden başka ilâh yok!** Acziyetimi itiraf ediyor ve senin sonsuz merhametine sığınıyorum! **Sen**, eksiklik ve **noksanlık** ifâde edebilecek bütün sıfatlardan

uzaksın, insan hayalinin ulaşabileceği her türlü tasavvurun üstünde ve ötesindesin, **yüceler yücesisin! Doğrusu ben,** emrini göz ardı etmekle kendime **zulmettim!”**

88. Biz de onun duâsını kabul ettik ve içine düştüğü o sıkıntıdan onu kurtardık. İşte Biz, inananları böyle kurtarıyoruz.

89. Ve hani Zekeriya, Rabb’ine e la açıp yalvararak, “Ey Rabb’im!” diye seslenmişti, “Beni bu çetin mücâdelemde yapayalnız ve yardımcısız bırakma! Çünkü bu ümmetin, tertemiz bir nesle ihtiyacı var; bana katından, tevhid sancağını omuzlayacak hayırlı bir nesil, gözümü arkada bırakmayacak güvenilir bir yardımcı, bir dost ihsân eyle yâ Rab! Çünkü ben ümmetimi, ailemi, malımı mülkümü sana emânet ediyorum! Hiç kuşkusuz, emânet bırakılacak olanların en hayırlısı Sensin!”

90. Bunun üzerine, onun duâsını kabul ettik; çocuk doğuramayacak durumdaki

hanımını iyileştirdik ve ona hayırlı bir evlat olarak Yahya'yı armağan ettik. Gerçekten de onlar, iyilik yapmakta birbirleriyle yarışan, rahmetimizi umarak, azâbımızdan korkarak Bize yalvarıp yakaran ve emirlerimize saygıyla boyun eğen kimselerdi.

91. Ve o iffetini koruyan Meryem'e de katımızdan ilim ve hikmet bahşetmiştik. Tertemiz ahlâkının mükâfâtı olarak da, **o n a** babasız bir çocuk hediye etmek için, **ruhumuzdan** hayat üflemiş ve hem onu, hem de büyük bir Peygamber olan **oğlunu**, yani Hz. İsa'yı **tüm insanlığa** sonsuz ilim, kudret ve rahmetimizi gösteren apaçık **birer delil kılmıştık.**

92. Ey insanlar! İşte sizin birer ferdi olmakla yükümlü olduğunuz milletiniz, yukarıdan beri anlatılan Peygamberlerin temsil ettiğİ ve aynı Allah'a, aynı kitaplara, aynı Peygamberlere inanan ve tevhid inancı etrafında kenetlenen **bu biricik millettir ve Ben de sizin Rabb'inizim; öyleyse yalnızca Bana kulluk edin!**

93. Ama gel gör ki, bu Peygamberlerin izinden gittiğini iddia edenler, **aralarındaki bu birliğı bozup paramparça ettiler! O y s a , hepsi dönüp dolaşıp Bizim huzurumuza gelecek! İşte O Gün:**

94. Her kim —Allah'ın ayetlerine iman etmiş olmak şartıyla— güzel ve yararlı davranışlar ortaya koyarsa, elbette eme kleri boşa gitmeyecektir. Çünkü Biz, yapılan iyilik ve kötülüklerin hepsini bir bir kaydediyoruz.

İnkâr edenlere gelince; onlar da, zulüm ve haksızlıklarının cezasını kısmen dünyada çekecekler. Fakat asıl cezayı öte dünyada görecekler:

95. Bizim helâk ettiğimiz bir toplumun, bir daha hayata dönmesi asla mümkün değildir!

96. Ta ki, Ye'cüc ve Me'cüc denilen hak hukuk bilmez istîlacı toplumlar onları engelleyen setler yıkılıp **açılınca**, sanki bütün dünyayı ele geçirmek üzere **her tepeden** akın akın insanlar

üzerine **saldıracaklar**. Böylece insanlık, tüm dünyayı kuşatan müthiş bir bunalım ve kargaşanın pençesine düşecek.

97. İşte o zaman, gerçekleşeceğinde asla kuşku olmayan o vaad, y a n i kıyâmet vakti yaklaşmış demektir. Ve nihayet kıyâmet kopacak ve tüm insanlar yeniden diriltilip Rablerinin huzuruna getirilecekler. **İşte o anda, inkârcıların gözleri** korku ve dehşetle **yerinden fırlayacak ve “Vay başımıza gelenlere!”** diye feryat edecekler, **“Biz nasıl oldu d a , buna karşı böylesine umursamazlık gösterdik; yok yok, aslında düpedüz zâlim kimselerdik biz!”** diyecekler, fakat son pişmanlık fayda vermeyecek:

98. Allah onlara, “Ey zâlimler!” diye seslenecek, **“Siz ve Allah’tan başka taptığınız** putlar, düzmece tanrılar, ilâhlık taslaya nlar hepiniz **cehennem odunusunuz ve hepiniz, bir daha asla çıkmamak üzere oraya gireceksiniz!”**

99. “Eğer Allah’a itaat edencesine sözünü dinlediğiniz şu insanlar neyin doğru, neyin eğri olduğunu belirleme konusunda yetki sahibi birer otorite, **y a n i tanrı olsalardı, cehenneme girmezlerdi; oysa i ş t e h e p i n i z** ateşe giriyorsunuz; üstelik, **sonsuz dek orada kalacaksınız!”**

100. Onlar orada, acı ve ıstırapla çocuklar gibi hıçkırı hıçkırı ağlayacaklar; cehennemin alevleri arasında **öyle** fecî bir şekilde **iç çekecekler ki; orada** feryat ve iniltiden başka bir şey duymayacaklar.

101. Öte yandan, iman edip güzel işler yaptıkları için **Bizim tarafımızdan güzel bir vaadi hak edenlere gelince, onlar cehennemden uzak tutulacaklardır. Öyle ki;**

102. O n u n o korkunç uğultusunu işitmeyecekler bile ve **canlarının çektiği** sonsuz nîmetler **içerisinde, sonsuz dek** yaşayıp gidecekler.

103. Kâfirleri dehşete düşüren o büyük korku, onları üzmeyecek ve melekler şu müjdeyle onları karşılayacaklar: “Size söz verilen mutlu gün, işte bugündür!”

104. O gün kâinâtı, kitap sayfalarını dürüp katlar gibi düreceğiz; onu başlangıçta nasıl yoktan var ettiysek, aynen öyle, fakat farklı özelliklerde yeniden yaratacağız. Yerine getirmeyi taahhüt ettiğimiz bir sözdür bu; biz elbette sözümüzde duracak, bunu mutlaka yapacağız!” Nitekim, daha öncekilere de aynı sözü vermiştik:

105. Andolsun Biz, diğer bir adı da Zikir olan hikmetli öğüt ve uyarılarla dolu Tevrat’ı gönderdikten sonra, Zebur’da da yazdık ki; “Yeryüzüne, ancak ayetlerime iman eden dürüst ve erdemli kullarım vâris olacak ve sonunda cennet yurdu, onların ebedî vatani olacaktır.”

106. İşte bu anlatılanlarda, yalnızca Allah’a

kulluk ederek huzura, mutluluğa ulaşmak isteyen bir toplum için, doğru yola ileten nice öğütler vardır. Öyle ya:

107. Ey Muhammed! Biz seni başka bir amaçla değil, ancak âlemlere rahmet ve bereketimizi ihsan etmek ve böylece, insanlığı inkâr ve cehâlet karanlığından kurtararak dünya ve âhirette mutluluğa ulaştırmak için gönderdik.

108. O hâlde, tüm insanlığa seslenerek de ki: “Dinleyin, ey insanlar! Bana ancak, ilâhınızın eşi ve ortağı olmayan tek bir İlâh olduğu bildirilmiştir; o hâlde, siz de Müslüman olarak Rabb’inize yürekten boyun eğmek istemez misiniz?”

109. Eğer inat edip yüz çevirirlerse, onlara de ki: “Ben size Rabb’imin mesajını olduğu gibi duyurdum fakat size vaadedilen azap yakın mıdır uzak mıdır, bunu bilemem! Onun için, bir an önce zulüm ve haksızlıklara son verip Rabb’inize yönelmenizi tavsiye ederim.”

110. “Hiç kuşkusuz O, açıktan söylenen sözleri de bilir, içini zde gizlediğiniz gizli niyet ve düşüncelerinizi de bilir.”

111. “Yaptığınız bunca kötülüklere rağmen hâlâ başınıza belâlar yağmıyorsa, bunun sebebini ben bilemem; belki de azâbınızın ertelenmesi, sizin için bir sınav ve ecel denilen süre gelip çatıncaya kadar, gözlerinizi hakka karşı kör eden bir oyalanmadır!”

Ve Elçi, son uyarıları yaptıktan sonra, Rabb’ine el açıp yalvararak:

112. “Ey Rabb’im!” dedi, “Artık, adâletinle aramızda hükmünü ver!” Ve inkârcılara seslenerek, “Ey zâlimler!” diye haykırdı, **“Bizim Rabb’imiz, tövbe eden kullarını bağışlayan sonsuz kudret ve merhamet sahibi Rahmân’dır!** Sizin, “Allah kendisine ortaklar edinmiştir!” “O, kitap ve Peygamber göndermez, insanı başıboş bırakmıştır!” “Bizleri öldükten sonra dirilip hesaba çekmeyecektir!” “İnsanı herhangi bir ahlâkî kayıtle

sınırlandırmamıştır!” diyerek, Allah hakkında **uydurduğunuz** iftiralar **karşıısında, ancak O’nun yardımına sığınırız biz!”**